

kiállítás-sorozattal tiltakozik – erdélyi grafikákkal – az esztelen rombolás megakadályozására.

1991-ben építészeti pályája elismeréseként „Hat évtizeden át végzett sokrétű és értékes építészeti tevékenységéért” Ybl díjat kap.

1995-ben pedig fél évszázados kimagasló építészeti és grafikai munkásságának elismeréseként a parlamentben a Köztársasági érdemrend kiskeresztjét adományozzák számára.

Magyarörmény nemesi családok otthonai

– kastélyok, kúriák, nyaralók (3. rész)

Kunágota–Vörös Kupa Jakabffy–Verzár kastély

Jakabffy Tódor földbirtokos, nyug. huszárornagy 1879-ben született Kunágotán. A kassai katonai alreáliskola elvégzése után a Ludovika Akadémiába került, 1895-ben kezdte meg katonai szolgálatát a 3-as honvéd huszárezredben és teljesített 1918-ig, amikor átvette a kunágotai gazdaságát. A világháború alatt két évig teljesített harctéri szolgálatot az orosz fronton, ahol hadifogságba esett és 1918-ban került haza. Tagja volt a kunágotai község képviselőtestületének, valamint megyei táblabírói aljegyző is volt.

Verzár örmény család, Mária Teréziától kaptak nemességet. Szamosújvári kereskedők voltak. Címerszerző Verzár Márton dombegyházi bérlő volt.

Kupai kastély: Ybl Miklós tervezte 20 szobás, alapincézett épület. Kapuja kőpilléres, kovácsoltvas. Parkja 40 hektár körüli, legmélyebb pontján egy kerek, csónakázó, halas tó, középen kis sziget, márvány asztallal. Maga a kastély egy kunhalmon állt. A kastély közelében két

1999-ben az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület Szongott Kristóf-díjat adományozott részére építőmérnöki, grafikai, műemlékvédelmi munkásságáért, valamint a magyar és örmény kultúra, egyház és hagyományok területén kifejtett tevékenységéért.

2000-ben szülővárosa Gyergyószentmiklós díszpolgári címet adományoz részére, majd fél évvel később „Budapest”-díjat vehet át a Főváros polgármesterétől.

kisebb családi kriptá állt, helyüket csak egy gazos folt és pár darab otthagytott téglá jelöli.

Tallózta: I. S.

(Szelekovszky László: *Kastélyok és kúriák Békés megyében (Körös – Maros Nemzeti Parkért Egyesület, 2008) Elpusztított, elhordott kastélyok és kúriák*)

Folytatjuk

Majtényi Mihály

A 110 évvel ezelőtt, 1901. július 21-én született ünnepelt írónk, Majtényi Mihály (Markovics, Markovich) tiszteletére az újvidéki Forum Könyvkiadó és a Magyar Szó napilap alkalmi kiadványokat jelentet meg – A napilap a *Kokain* című, 1929-ben megjelent novelláskötet újrakiadásával emlékezik meg az évfordulóról; az expresszionista látásmóddal megírt elbeszélések Szeli István akadémikus *Majtényi Zentán* című tanulmányának kíséretében olvashatók – Majtényi Mihály díjnyertes regénye, a *Mocsár* valószínűleg augusztusban kerülhet az érdeklődő kezébe – A HID júliusi számában két tanulmány szól legismertebb mesélőnk életéről és munkásságáról: Mészáros Márta magyartanár *Vizualitás és narráció* című munkája és Németh Ferenc művészettörténészé, a Forum Könyvkiadó igazgató-főszerkesztőjéé, aki írónknak a szülővárosban, Nagybecskerekben eltöltött éveinek szentel több fejezetet – Németh Ferenc megemlíti, hogy Majtényi életének 1923-ig tartó szakaszáról nem sokat tudunk, pedig már középiskolásként diáklapot szerkesztett – Első szépirodalmi publikációi nem prózák, elbeszélések, hanem versek voltak.

1971 májusában az Újvidéki Rádió színészegyüttese színre vitte Majtényi Mihály *A száműzött* című művét. Témáját a szerző évekig a szívében hordozta. *Tomiban ősz van* című elbeszélésében már megrajzolta a kegyvesztett Ovidius alakját. Nagygyellért János, azaz Ovidius, a hatalmas Róma tegnap még körülrajongott, ünnepelt költője elveszti császára bizalmát, és Tomiba száműzetik.

A színpadon való megmutatkozás az akkor hetvenéves író alkotókedvének új lendületet adott. Másik színpadi műve, a *Harmadik ablak* nem jelent rendkívüli színészi és rendezői feladatot, de egyébként is: Majtényi Mihály az örömeikért, tiszteletért nem a színpadon hadakozott, alakjainak sokágú lélekfolyamatát prózában, regényekben és novellákban valósította meg vibráló intellektussal.

Az 1974-ben Újvidéken elhunyt Majtényi Mihály próza- és drámaíró, publicista, szerkesztő, műfordító az elemi és a piarista gimnáziumot szülővárosában,

Nagybecskerekben végezte el. 1920-tól 1927-ig kereskedelmi tisztviselőként, könyvelőként dolgozott, majd – miután megnyeri a szabadkai Napló novella-, később regénypályázatát – újságíró lesz, s 1928-tól állandó tagja, szerkesztője, munkatársa a vajdasági magyar lapoknak. A zentai Friss Újságnál 1928-29-ben segédszerkesztő, a zombori Új Híreknél ugyanezt a tisztelet tölti be 1929 és

1937 között, de a felelős szerkesztő feladatait is ellátja. A szabadkai Napló munkatársa 1937-től 1944-ig. 1944 és 1951 között a HÍD főszerkesztője, 1956 és 1973 közötti időszakban pedig a Magyar Szó újságírója. 1973-ban vonul nyugdíjba.

Majtényi egtájunk jól nevelt „garabonciás”-a volt, nagy és színes mesék előadója. A *Mocsár* és a *Kokain* című regényében a recenzorok az expresszionizmus jegyeit látják megvillanni. A *Császár csatornáját* a háború éveiben jelenteti meg, és a „gyilkos Bácská”-t írja le benne fullasztó légkörével. Bori Imre szerint Majtényi műveiben hang-

súlyos a múlt, és megidézője jelentős íróember. A mese és a költői novella másodlagos jelentőségű életművében, szépirodai kiteljesedése a regényben játszódott le. Több művét friss esztétikai és társadalmi-politikai tapasztalatok ihlették.

B. Z.

Bibliográfia: Mocsár, regény, Bács megyei Napló, 1928. január 15-február 12., Előszó Bori Imre, Híd, 1971; Kokain, novellák, Zenta, év nélkül, (1929); Császár csatornája, regény, Budapest, 1943; Májusfa, elbeszélések, Szabadka, 1948; Forró föld, elbeszélések és karcolatok, Újvidék, 1950; Élő víz, regény, Újvidék, 1951; Budapest 1967; Garabonciás, regény, Újvidék, 1952, 1966, előszó Bori Imre, 1981; Bige Jóska házassága, regény Újvidék, 1955, 1966 utószó Bori Imre, 1981; Harmadik ablak, Szabadkai Népszínház, 1958; Lássuk a medvét, elbeszélések, Újvidék, 1959; A magunk nyomában, emlékezések, esszék, Újvidék, 1963; Szikra és hamu, emlékezések, esszék, Újvidék 1963; Csillagszámláló, elbeszélé-

sek, Újvidék, 1963; Így is történhetett, kisregény, elbeszélések, Újvidék, 1968; Remények batárján, válogatott elbeszélések, előszó Major Nándor, Újvidék, 1971; A száműzött Rádiószínház, Újvidék, 1971; Betűtánc, tárcák, karcolatok, riportok, Újvidék, 1975; Hétféjú sárkány, regény, utószó Juhász Géza, Újvidék, 1981; Harmadik ablak, Újvidéki Színház, 1984.

Munkáival szerepel – még Markovichként – a Vagyunk (1928) és a Bács megyei Napló 1929. évi Almanachjában, az Akácok alatt (1933), A diófa árnyékában (1942), a Délvidéki elbeszélők (év nélkül), a Téglák, Barázdák (1946) című antológiában –1921-ben a Bács megyei Napló díjazottja (Mocsár) – 1970-ben első díjat nyert a Forum Kk. színműpályázatán (A száműzött) – Zentán Csányi Endrével megindítja A Mi Világunk című rövid életű irodalmi lapot –1976-tól két évente a Magyar Szó novella-pályázatot hirdetett a tiszteletére.

(*Hét Nap, Vajdasági magyar hetilap, Vajdasági Kincsestár, 2011. augusztus 10.*)

Tallózásaim – Bálintné Kovács Júlia rovata

Flórián Tibor

Miközben a szamosújvári Műkedvelő Egyesületről olvashattunk az előző Füzetekben, újra találkoztunk Flórián Tibor nevével, akinek a neve máskor is felbukkant írásainkban. Most megragadom az alkalmat, hogy bemutassam őt közösségünknek.

Először az 1981-ben megjelenő Romániai Magyar Irodalmi Lexikonból idézek, amely bizonyos értelemben többet mondó, mint az, amit a Wikipédiából olvashatunk.

„**Flórián Tibor** (Selmecbánya, 1908. április 12. – Punte Gorda, Florida, 1986. má-

cius 6.) költő, műfordító. Középiszkolai tanulmányait Szamosújváron és a kolozsvári piarista gimnáziumban végezte, majd a Ferdinand Egyetemen hallgatott jogot. Első verseit az Ellenzék közölte (1928), a Keleti Újság, Jóbarát, Hírnök, Független Újság s más lapok munkatársa, a Kemény Zsigmond Társaság tagja.

Az *Új arcvonat* c. gyűjteményes kötetben (Kolozsvár, 1931) mutatkozott be. Első önálló verskötete, a *Felhők fölött, felhők alatt* (Kv. 1935) a Hitel kiadásában je-

lent meg Reményik Sándor bevezetőjével és Gy. Szabó Béla eredeti fametszeivel. Ugyancsak Gy. Szabó Béla illusztrálta *Vázlatok* c. Verseskönyvét. (Kv. 1936). A fiatal realisták irodalmi csoportosulásához csatlakozott, az *Új erdélyi antológia* c. Gyűjteményben (Kv. 1937) is szerepel. Meditatív jellegű, helyenként az expresszionista szabad versek hatását mutató, laza kötésű költeményeiben egyaránt jelen van a vallásos érzés és az erotika, lírájában megszólal a néptestvériség és békevágy. Emil Isac verseit fordította magyarra a Pásztortűz és a budapesti Láthatár számára. Átköltésében jelent meg *Krisztus árnyékában* címen (Kv. 1938) magyarul Octavian Șireagu egy teljes kötetnyi prózai költeménye. Egyes írásait román, angol, német, francia és török nyelvre is lefordították.”

Érthető, hogy életének további szakaszáról 1981-ben Romániában csak nagyon szűkszavúan írhattak, ezért most a Wikipédoából idézek.

„1945 tavaszán Németországba került egy sebesültszállító oszlop parancsnokaként. 1948-49-ben Münchenben elnöke volt a Magyar Kulturális Szövetségnek. A *Virradat előtt* c. kötet az ő összeállításában és szerkesztésében jelent meg Münchenben 1948-ban, a kötet hontalan magyar költők verseit tartalmazza.

1949-ben telepedett le az Egyesült Államokban. 1950-től 1973-ig New Yorkban dolgozott, a Szabad Európa Rádió (SZER) amerikai szerkesztőségében. Négy éven át töltötte be a clevelandi Kossuth Könyvkiadó elnöki tisztét. Az Amerikai Erdélyi Szövetség munkájában is részt vett, 1978-tól haláláig az Árpád Akadémia élén állt. Éveken keresztül titkára volt a Hontalan Írók PEN Központja amerikai csoportjának. Élete utolsó szakaszát a Connecticut állambeli New Milfordban töltötte.

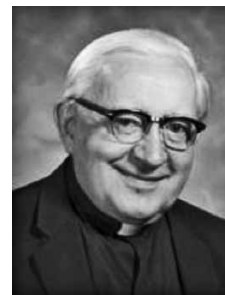
Elhalálása: Punte Gorda, Florida, 1986. március 6..

Művei

- Felhők fölött, felhők alatt (versek, Kolozsvár, 1935);
- Vázlatok (versek, Kolozsvár, 1936)
- Krisztus árnyékában, Octavian Șireagu versei (műfordítás, Kolozsvár, 1938);
- A kőtáblák összetörnek (versek, Cham, 1946);
- Mélység fölött (versek, Wulfen, 1948);
- Új versek (München, 1948);
- Keserű gyökerek (versek, New York, 1975);
- Venezuelai tollrajzok (versek, Caracas, 1984).

Meskó Lajos Géza piarista szerzetes

1911. április 23-án született Baján, hat gyermek közül harmadikként. Édesapja Meskó Zoltán utásztiszt, majd országgyűlési képviselő 1945-ig, ezután pedig politikai okokból 1959-ig börtönben raboskodott. Meskó Lajos a gimnáziumot a piaristák pesti iskolájában végezte, majd az érettségi után felvételét kérte a rend-

be. 1933. október 8-án tett ünnepélyes fogadalmat, és 1936. június 14-én szentelték pappá. Osztályából összesen hatan léptek be a noviciátusba, köztük volt a jól ismert Lénárd Ödön atya. Meskó atya magyar-latin szakos tanári diplomát szerzett. Nyelvésznek készült, szakterülete az etimológia volt, különösen a nevek ere-